

Dades biogràfiques i documentals de les cinc primeres generacions de l'estirp dels Turs «Cossari» (segles XVII-XIX) (I)

per C. Guerau d'Arellano i Tur

Aquest escrit és el resultat de la compilació de dades biogràfiques i documentals relatives a les cinc primeres generacions de la família genealògica del cognom Tur «Cossari», una estirp vinculada a l'illa d'Eivissa. El motiu que ens ha portat a l'esmentada recerca sorgeix del desig particular de conèixer de forma documentada els orígens de la pròpia història familiar, però pensam que el conjunt de dades que aporta el treball pot ser útil de manera general.

La cerca de dades i de documents ha estat possible gràcies a la publicació de l'article titulat «El cognom Tur i els seus sobrenoms», de l'historiador Joan Planells i Ripoll, el qual inclou un apartat dedicat a la nissaga dels Turs «Cossari».¹

L'esmentat apartat, amb una introducció als orígens de la família i l'esquema generacional de l'estirp, proporciona per a cadascun dels seus membres les dades bàsiques —data de naixement, de defunció, de casament, persona amb qui contragué matrimoni i professió—, que permeten accedir amb relativa facilitat a les fonts documentals d'arxiu i extreure'n informació complementària. La importància de les dades abans indicades és cabdal, ja que són per elles mateixes portadores de gran part de la informació aplegada.

L'esquema generacional dels Turs «Cossari» que Joan Planells presenta al seu article, mostra especialment la

descendència de dues línies familiars formades a partir de la quarta generació amb els germans Lluquí Tur i Pineda (1718-1761) i Miquel Tur i Pineda (1720-1785), ambdós patrons de professió i de sobrenom «Cossari».²

La línia que seguirem en aquest escrit per raó de parentiu directe en línia materna serà la de Miquel Tur i Pineda. En conseqüència, els cinc membres en línia masculina de l'estirp dels Turs «Cossari» objecte de la present nota seran:

Lluquí Tur de Joan (?-1658), Lluquí Tur i Clapers (1644-1716), Joan Tur i Tur (1692-1729), Miquel Tur i Pineda (1720-1785) i Joan Tur i Ferrer (1767-1855).

De les cinc persones esmentades només Joan Tur i Ferrer, que coneguem, arribà a tenir rellevància en l'àmbit local. Historiadors com Josep Clapés, Isidor Macabich i Joan Planells l'esmenten en alguns dels seus articles. Joan Tur i Ferrer, malgrat el seu origen relativament modest —era el fill menor d'un patró de vaixell que habitava al raval de la Marina d'Eivissa—, estudià la carrera de dret i assolí el grau acadèmic de doctor en lleis, un títol que l'incorporà a l'estament noble o de mà major, el més elevat de la societat pitiüsa del seu temps. És, per tant, la trajectòria vital del Dr. Joan Tur i Ferrer el motiu principal de tenir més informació referida a ell que de cap altre membre de les generacions anteriors.

D'altra banda, amb el Dr. Joan Tur i Ferrer comença la història familiar de la línia dels Turs «Cossari» que deixà el domicili consuetudinari de la nissaga —la Marina— per establir-se a Dalt Vila. Recordem que als segles XVIII i XIX al raval de la Marina d'Eivissa habitava la capa social més popular, majoritàriament marinera i menestral; i a Dalt Vila, el nucli emmurallat de la ciutat d'Eivissa on radicaven els òrgans de govern civil, militar i religiós, s'aplegaven principalment el funcionaris i els hisendats.

Les fonts documentals consultades han estat principalment l'Arxiu Històric de la Pabordia d'Eivissa (AHPE) i l'Arxiu Històric de l'Ajuntament d'Eivissa (AHAE).

Del primer dels arxius volem destacar els llibrets de compliment pasqual de les parròquies de Sant Salvador de la Marina i de Sant Pere de Dalt Vila, de la ciutat d'Eivissa, testimonis significatius de la presència de Joan Tur i Ferrer (cinquena generació), familiars i coetanis als barris de la Marina i de Dalt Vila a final del segle XVIII i primer terç del XIX respectivament. Ens han ajudat a conèixer millor l'entorn social de l'època i a construir el seu esbós biogràfic.³

Volem fer menció d'una breu nota de l'historiador Josep Clapés, publicada a la revista *Los Archivos de Ibiza* l'any 1902, referent a l'existèn-

1. Joan PLANELLS I RIPOLL, «El cognom Tur i els seus sobrenoms», Revista *Eivissa*, núm. 50, p. 41-51, Institut d'Estudis Eivissencs, Eivissa, octubre 2011.

2. El vocable *cossari* és un arcaisme de *corsari*. Les dues branques familiars participen igualment de les tres generacions anteriors.

3 Els llibrets de compliment pasqual o matrícules parroquials tenien com a missió principal el control de les obligacions pasquals dels feligresos, és a dir, saber si havien confessat i combregat anualment per Pasqua Florida. Mitjançant aquests registres, que a les Pitiüses començaren a escriure's l'any 1785, podem conèixer el nom i l'edat dels integrants de cada família, particularitats dels seus membres, si eren

cia d'un valuós arxiu privat que l'esmentat historiador anomena «Archivo viejo de los Tur». ⁴ Segons Clapés, l'arxiu el formen 4.000 documents dels quals uns 1.500 són d'interès per a la història d'Eivissa. Entre les cartes, els oficis, expedients, escriptures, etc. que conformen l'arxiu, hi ha una part que es refereix a la família Tur «Cossari», en particular a «... D. Juan Tur y Ferrer y D. Miguel Tur y Pineda, y al padre y al abuelo de éste último, D. Juan y D. Lucas». L'arxiu el guardava l'arqueòleg Artur Pérez-Cabrero i Tur, besnét per línia materna del doctor Joan Tur i Ferrer, a *cas Cossari* —a l'antic carrer de Sant Miquel, avui de Ponent—, la casa pairal dels Tur «Cossari» a Dalt Vila.

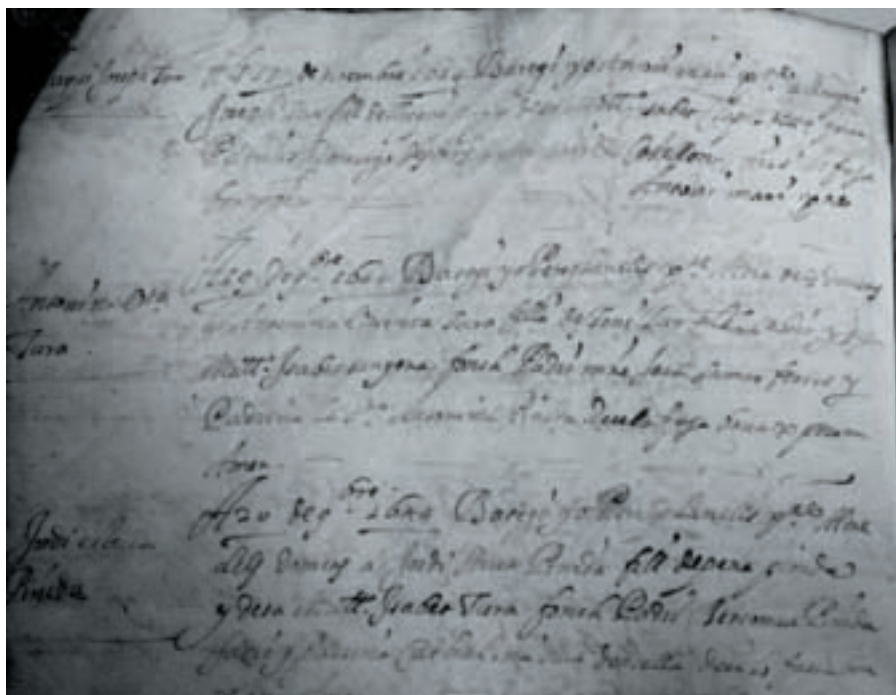
Es tracta, per tant, d'un arxiu amb informació específica dels personatges als quals ens referim en aquest escrit. Malauradament no hem pogut accedir a aquesta font documental, ja que desconeixem qui en té actualment la cura de la custòdia.

Volem agrair molt especialment a Joan Planells i Ripoll, canonge regent de l'Arxiu de la Pabordia d'Eivissa, les moltes comunicacions facilitades amb posterioritat a la publicació del seu article així com ajuda rebuda en la recerca de dades i en la lectura de documents antics.

1. L'estirp dels Turs «Cossari»

Atès que les dades de l'article de Joan Planells, apartat dels Turs «Cossari», són el fil conductor d'aquest escrit, reproduïm íntegrament la introducció que l'autor hi dedica a l'esmentada estirp. Diu així:

«Al *Llibre d'Entreveniments* de la parròquia de Santa Maria corresponent als anys 1685-89 figura una anotació segons la qual el primer de febrer de 1688 el prevere Andreu Samper partí cap a València amb el xabec del patró Lluquí Tur, àlies

Document 1. Inscripció baptismal de Lluquí Tur de Lluquí (= Lluquí Tur i Clapers), la segona generació de l'estirp (1644). Inscripció baptismal de Lluquí Tur i Clapers, fill de Lluquí Tur de Joan i d'Elisabet Clapers d'Antoni. Data 17 de novembre de 1644. Lluquí Tur de Joan i Elisabet Clapers són la parella origen de l'estirp dels Turs «Cossari». *Llibre de Baptismes* de la parròquia de Santa Maria (2.113). Arxiu Històric de la Pabordia d'Eivissa. Transcripció: *Als 17 de novembre 1644 Bategi yo Antoni Mari Pre. (prevere) a Lluquí, Joseph Tur fill de Lluquí Tur y de sa muller Isabet Clapes de tto. (Antoni). Foren padrins Domingo Desbens y Margalida Castellona, nre Sr (nostre Senyor) lo fasa bon xrtia (cristià). Antoni Mari pre.*

«Perdut». El sobrenom del patró que transportà a València el reverend Andreu Samper palesa el seu origen santeularienc. Efectivament, els Turs «Perdut» eren propietaris rurals de la comarca del Bolatar, del quartó de Santa Eulària, i a l'església d'aquest quartó foren batejats dos germans del patró Lluquí, Joan i Antoni, els anys 1639 i 1642 respectivament. Ell, en canvi, fou batejat a l'església matriu de Santa Maria, l'any 1644. Els tres eren fills de Lluquí Tur de Joan i Elisabet Clapers d'Antoni, però mentre que els germans continuaren solcant amb l'arada les terres patrimonials, Lluquí⁵ va decidir solcar les aigües de la mar; i es veu que a la fi del

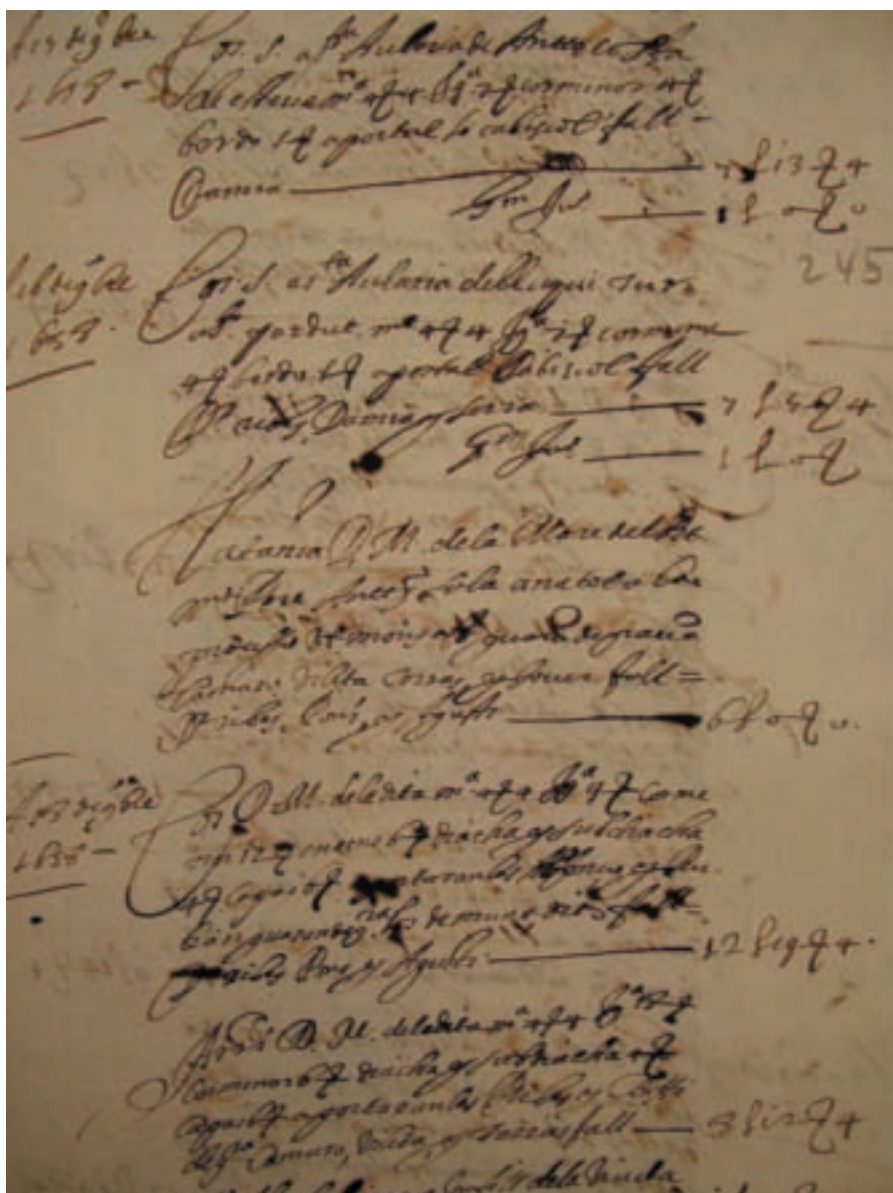
segle XVII ja ho feia amb un xabec de la seua propietat.

El seu fill, Joan Tur Tur, també mariner, ja fou designat amb el sobrenom «Cossari», i un nét d'aquest, Joan Tur Ferrer (1767-1855), després de graduar-se en lleis amb el títol de doctor, fou incorporat a l'estat noble (anterior de mà major) i elegit regidor perpetu de l'ajuntament remodelat per iniciativa de Gaietà Soler. Almenys en quatre generacions successives de la seua descendència, hi han figurat advocats, i en alguna d'elles, també militars d'alta graduació. Al mateix temps membres d'altres línies d'aquesta nissaga seguien la trajectòria naval iniciada per Lluquí Tur Clapers».

absents de la demarcació i el nombre total d'habitants de la parròquia. Algunes matrícules també indiquen els noms dels carrers on habiten les famílies. Les edats dels inscrits no són sempre fiables; en aquest escrit, en cas de dubte, hem posat l'edat que es determina a partir de la data de naixement que figura a l'arbre genealògic confeccionat per Joan Planells i Ripoll en el seu estudi «El cognom Tur i els seus sobrenoms».

4. Josep CLAPÉS, «Archivo viejo de los Tur»: revista *Los archivos de Ibiza*, año 1, núm. II, mes de mayo de 1902.

5. *Lluquí* és una variant del nom *Lluc* usual a Eivissa al llarg dels segles XVI i XVII. Durant el XVIII aquesta forma anà caient en desús i acabà convertint-se en sobrenom de certes famílies, segurament perquè algun dels seus membres encara la va usar com a nom quan ja havia esdevengut poc corrent.

Document 2. Inscripció de la defunció a Santa Eulària de Lluquí Tur, àlies «Perdut», el 26 de novembre de 1658. La primera generació de l'estirp. *Llibre d'Entrevènements*. AHPE (2.173), pàgina 245.

Amb aquesta base preliminar passarem a comentar de forma individualitzada els personatges que formen les cinc primeres generacions dels Turs «Cossari». Les imatges dels documents que acompanyen l'escript figuren intercalades en el text. Els fons documentals consultats s'indiquen a peu de pàgina.

2. La primera generació: Lluquí Tur de Joan (?-1658) (= Lluquí Tur «Perdut»)

Podem retrocedir en línia masculina sense interrupció de generacions des de Joan Tur i Ferrer (cinquena generació) fins a trobar

els seus rebesavis, és a dir, la parella origen dels Turs «Cossari». A l'Arxiu Històric de la Pabordia d'Eivissa es guarda la documentació —partides de baptismes, de defunció i actes matrimonials— que ens hi porta. Es tracta de Lluquí Tur de Joan i d'Elisabet Clapers d'Antoni. Només coneixem els seus noms, i això gràcies a les inscripcions baptismals dels seus tres fills: Joan (*1639), Antoni (*1642) i Lluquí (*1644) Tur i Clapers o Tur de Lluquí. Com hem vist en l'apartat anterior, les dues primeres inscripcions foren realitzades a l'església parroquial de l'antic quartó de

Santa Eulària i la tercera a l'església parroquial de Santa Maria, avui catedral d'Eivissa.

Si bé la parella origen fins avui coneguda de l'estirp recau en el matrimoni esmentat, l'anella més antiga coneguda en línia masculina es pot elevar a una generació anterior, a Joan Tur, el pare de Lluquí Tur de Joan. Sabem el seu nom a partir de la formació del propi cognom de Lluquí Tur de Joan, que expressa que Lluquí és el fill de Joan Tur.

Feta aquesta observació, a l'escript considerarem Lluquí Tur de Joan com la primera generació en línia masculina de l'estirp dels Turs «Cossari». Al document 1 podem veure la fotografia de la inscripció baptismal del seu fill Lluquí Tur i Clapers, de l'any 1644, on figuren els noms de la parella origen de la nissaga. Per tal de facilitar la lectura del text original s'afegeix la partida baptismal transcrita.

En relació a la data de defunció de Lluquí Tur de Joan (1658), hem de precisar que el *Llibre d'Entrevènements* —llibre que recull els òbits de la parròquia de Santa Maria entre els segles XVI i XVIII—, no registra la seua mort amb el nom de Lluquí Tur de Joan, registra la defunció de *Lluquí Tur, àlies Perdut*, traspasat al quartó de Santa Eulària el dia 26 de novembre de 1658.⁶ La coincidència del nom, llinatge i —molt especialment— del sobrenom d'aquest difunt amb el del tercer fill de Lluquí Tur de Joan —el patró del xabec que l'any 1688 transportà d'Eivissa a València al llicenciat Andreu Samper— permet considerar més que probable que Lluquí Tur de Joan fos anotat al llibre dels difunts com Lluquí Tur, àlies «Perdut».

Fou precisament el tercer fill de Lluquí Tur de Joan, el patró Lluquí Tur «Perdut» i Clapers, qui esdevingué la línia continuadora de la nis-

6. *Llibre d'Entrevènements* 1658, p. 244 i 245. AHPE 2.173. Lluquí Tur, àlies «Perdut», fou ungit el 12 de novembre de 1658 i traspasà el dia 26 del mateix mes i any. Per administrar la unció es desplaçaren des de la parròquia de Santa Maria fins al quartó de Santa Eulària el domer —prevere de torn per anar a les zones rurals— i un escolà.

saga. Vegeu el document 2, on figura la defunció el 1658 de Lluquí Tur, àlies «Perdut».

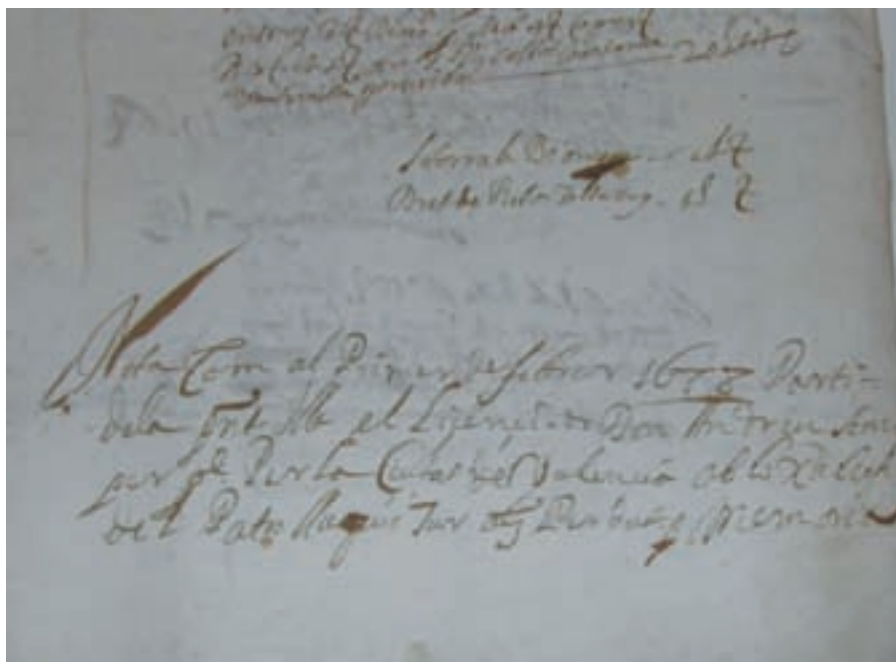
3. La segona generació: Lluquí Tur i Clapers (1644-1716) (= Lluquí Tur de Lluquí, Lluquí Tur «Perdut»)

De Lluquí Tur i Clapers sabem que fou batejat el dia 17 de novembre de 1644 a l'església parroquial de Santa Maria i que rebé els noms de Lluquí i Josep. Oficià el bateig el prevere Antoni Marí. Com ja sabem, era el tercer fill de Lluquí Tur de Joan i d'Elisabet Clapers d'Antoni. Els seus padrins foren Domingo Desbens i Margarida Castelló(na).⁷

Diferents documents indiquen que tenia l'ofici de patró. Així ho prova, per exemple, la partida de baptisme del seu fill Joan Tur i Tur (*1692), que diu: «...fill del patró Lluquí Tur de Lluquí y de Isabet Tur(a) de Pera».⁸

També figura com a patró al *Llibre d'Entreveniments* de 1688. Recordem com Joan Planells, apartat 1, identifica Lluquí Tur de Lluquí amb Lluquí Tur, àlies «Perdut».⁹ Vegeu reproducció de la nota del *Llibre d'Entreveniments* de l'any 1688.

Mentre Lluquí Tur i Clapers s'establia com a patró al raval de la Marina d'Eivissa, on va morir l'any 1716, els seus germans Joan i Antoni Tur i Clapers (o Tur de Lluquí), continuaren arrelats a la contrada origen dels Turs «Perdut», el Bolatar. Així semblen confirmar-ho les notes mortuòries que figuren al *Llibre d'Entreveniments* de dos hòmens d'iguals noms i llinatges que els germans Joan i Antoni Tur de Lluquí, traspassats el 24 d'agost de 1726 i el 22 d'abril de 1722 respectivament. La nota mortuòria de

Nota del *Llibre d'Entreveniments* de 1688 en la qual apareix esmentat el patró Lluquí Tur, àlies «Perdut». Diu així: *Nota com al primer de febrer de 1688 parti de la present illa el Licenciado Don Andreu Semper prevere per la ciutat de Valencia ab lo xabech del patro Lluquí Tur alies Perdut. Per memoria.*

«Joan Tur de Lluquí» indica que morí «al Boletar»; i la «d'Antoni Tur de Lluquí» que era del «lloc del Bolatar». Consideram més que probable que els esmentats difunts siguin els germans del patró Lluquí Tur «Perdut» i Clapers, malgrat les interrogacions que figuren en les respectives dates de defunció de l'esquema genealògic que presentam a l'annex.

La vinculació del llinatge Tur «Perdut» amb la vènda del Bolatar, a l'antic quartó de Santa Eulària, avui terme municipal de Sant Joan de Labritja d'Eivissa, es coneix des de 1650.¹⁰

Lluquí Tur i Clapers es casà amb Elisabet Tur de Pere i tingué nou fills. Els dos primers, Lluquí (*1669) i Elisabet (*1677), foren batejats a l'església parroquial de

Santa Eulària; els restants, Margarida (*1678), Elisabet (*1681) —torna el mateix nom per mor de la defunció de la germana d'igual nom—, Caterina (*1682), Pere (*1685), Francesca (*1687), Esperança (*1688) i Joan (*1692), foren batejats a l'església parroquial de Santa Maria d'Eivissa. Aquest últim, Joan Tur i Tur o Joan Tur de Lluquí, fou el continuador de la línia genealògica i el primer de l'estirp que portà el sobrenom «Cossari».¹¹

Lluquí Tur i Clapers mantengué els lligams familiars amb els seus germans. L'any 1668, als 24 anys, juntament amb la seua muller, actua com a padrí d'una filla del seu germà Joan. La nounada, amb el mateix nom que l'àvia i la padrina, fou batejada a Santa Eulària el dia 24 de febrer de 1668. Vegeu, al document 3,

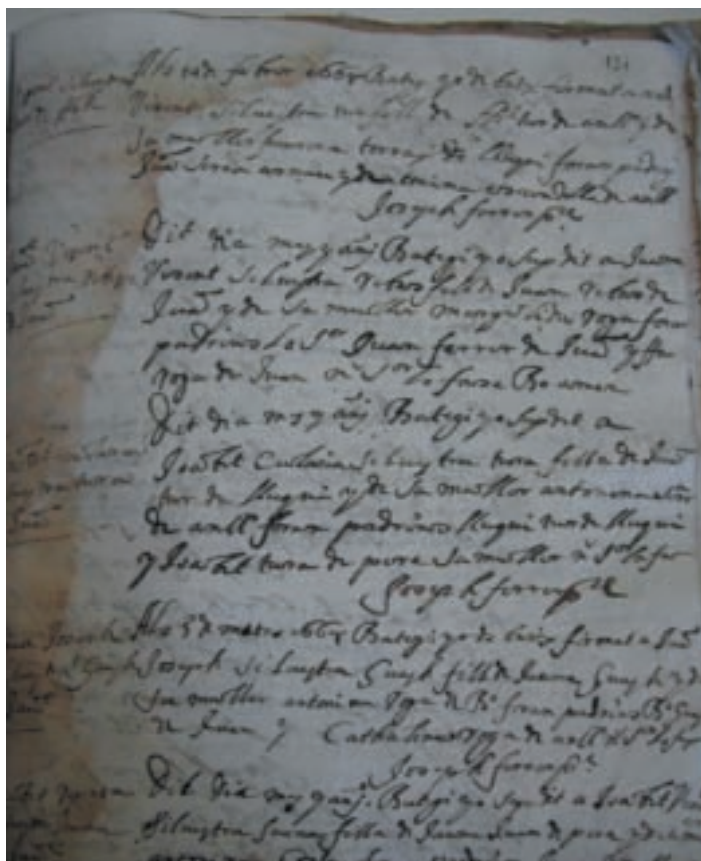
7. *Llibre de Baptismes* de la parròquia de Santa Maria de 1644. AHPE 2.113. Cal advertir, a l'hora de llegir els documents originals o les transcripcions de dits documents, que en el català de l'època els cognoms de les dones se solien feminitzar. Així, Margarida Castelló, la padrina de Lluquí Tur i Clapers, figura com a *Castellona* a la partida de baptisme.

8. *Llibre de Baptismes* de la parròquia de Santa Maria de 1692. AHPE 2.115.

9. *Llibre d'Entreveniments* dels anys 1679-1689. AHPE 2.182.

10. El *Llibre d'Entreveniments* de 1650 registra la mort d'un tal Pere Tur «Perdut» al Bolatar. AHPH 2.171, p. 271. Joan MARÍ CARDONA, *Llibre d'Entreveniments*, p. 236 i 284. Institut d'Estudis Eivissencs, Eivissa, 1981.

11. Cal no confondre aquest Joan Tur i Tur «Cossari» amb un fill de Lluquí Tur i Serra i de Francesca Tur de Jaume «Fluixà», d'igual nom i llinatges i nascut el 1707, patró de professió, i habitant del raval de la Marina. Lluquí Tur i Serra era cosí germà de Joan Tur i Tur «Cossari». Vegeu el quadre genealògic, al número següent d'aquesta revista.

A dalt, a l'esquerra, document 3. Inscripció baptismal d'Elisabet Tur(a), filla de Joan Tur de Lluquí (el germà gran de Lluquí Tur de Lluquí) i de sa muller Antonina Serra. A la imatge és la tercera de les inscripcions. Data 14 de febrer de 1668. El patró Lluquí Tur de Lluquí o Lluquí Tur i Clapers, la segona generació de l'estirp, figura a la inscripció com a padrí de la nounada juntament amb la seua muller Elisabet Tur(a). *Llibre de Baptismes* de Santa Eulària, 1668. AHPE (2.139). A la dreta, document 4. Unció i mort a la Marina de Lluquí Tur de Lluquí (= Lluquí Tur i Clapers). És la inscripció quarta i cinquena respectivament del full. La data de la unció és del 17 de desembre de 1716. La de la mort, el 18 de desembre de 1716. Unció a la Marina de Lluquí Tur: «paga son fill. Ana domer y scolar per turno. Collado, Ribas, Mas, Fuentes». *Llibre d'Entrevènements* de 1716. AHPE (2.113).

la fotografia de la partida de baptisme d'Elisabet Tur, en la qual consta el nom de Lluquí Tur i Clapers.¹²

Tots els fills dels germans de Lluquí foren batejats a l'església del quartó de Santa Eulària, com corresponia a les famílies que vivien al Bolatar. Joan, el primogènit, es casà l'any 1665 amb Antonina Serra. I Antoni, ho féu l'any 1666 amb Caterina Castelló. El primer tengué sis fills: Lluquí (*1665), Elisabet (*1668), Caterina (*1670), Margarida (*1675), Joan (*1679) i Antònia (*1683). El segon en tengué tres: Lluquí (*1669), Elisabet (*1672) i Antoni (*1674). Vegeu a l'annex l'esquema genealògic.¹³

El patró Lluquí Tur i Clapers morí a la Marina d'Eivissa als 71

anys. El dia 17 de gener de 1716 rebé el sagrament de la unció i l'endemà fou enterrat. Al *Llibre d'Entrevènements* de la parròquia de Santa Maria figuren les dades esmentades així com les despeses que ocasionaren les cerimònies religioses derivades del seu traspàs. El document també indica que foren pagades pel seu fill, però no menciona el seu nom. Sabem que fou Joan, ja que Lluquí, el primogènit, ja feia 20 anys que era mort.¹⁴ Vegeu, al document 4, les notes a què ens referim de la unció i del traspàs de Lluquí Tur i Clapers que figuren al *Llibre d'Entrevènements*.

Lluquí Tur i Clapers, la segona baula de la cadena genealògica, fou

el besavi en línia paterna del Dr. Joan Tur i Ferrer.

4. Tercera generació: Joan Tur i Tur (1692-1729) (= Joan Tur de Lluquí, Joan Tur «Cossari»)

La primera dada documentada que uneix el cognom Tur amb el sobrenom «Cossari» recau en Joan Tur i Tur o Joan Tur de Lluquí i té data de 1741, és a dir, dotze anys després del seu traspàs. Un document de la Cúria o Cort de d'Eivissa —la institució encarregada d'impartir justícia a l'illa— l'esmenta amb aquest sobrenom per dues vegades en l'expedient d'un plet interposat por Rita Riquer contra Margarida Calbet per la propietat d'una casa situada al raval de la Marina d'Ei-

12. *Llibre de Baptismes* de Santa Eulària de 1668. AHPE 2.139.

13. Dades facilitades per Joan Planells i Ripoll.

14. Mortuori de Lluquí Tur i Clapers. *Llibre d'Entrevènements*. AHPE 2.185.

vissa. Rita Riquer, a l'hora d'emplagar amb més precisió la casa objecte del litigi, manifesta: «...mi padre Francisco Riquer viviendo posehia una casa en la calle de S. Telmo, en medio de la casa de la Aduana, y del difunto Juan Tur alias Cosari». I en un altre moment de la mateixa declaració torna a dir: «Tercio, que el citado mi padre viviendo tenia y posehia una casa en la calle de San Telmo junto a la casa de la Aduana de la Universidad de la isla de Ivisa, que esta en medio de la dicha Aduana y la casa de Juan Tur Cosari».¹⁵ Vegeu la imatge del fragment del document que porta aquest últim paràgraf.

El document de la Cort d'Eivissa, d'altra part, té el mèrit d'assabentar-nos que Joan Tur vivia en un habitatge del carrer de Sant Elm, molt a prop de la Duana de la Universitat. El que no sabem amb seguretat és si el carrer que avui porta el nom de Sant Elm al barri de la Marina és el mateix que el de 270 anys enrere.

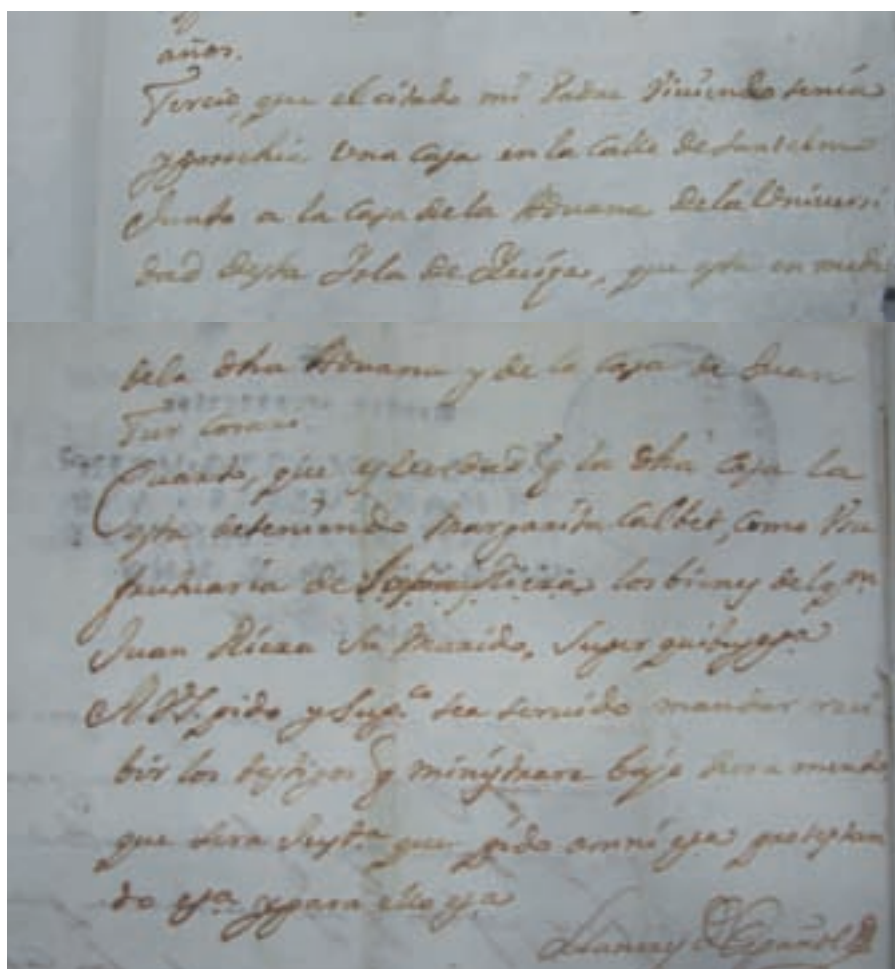
Joan Tur i Tur nasqué a la Marina i fou batejat el 14 d'abril de 1692 a la parròquia de Santa Maria amb els noms de Joan, Vicent i Sebastià. Era fill del patró Lluquí Tur de Lluquí (= Lluquí Tur i Clapers) i d'Elisabet Tur(a) de Pere. Els seus padrins foren el patró Pere Gavara de March i Catalina Martí(na) de Nicolau. Oficià el bateig i féu la inscripció a la parròquia de Santa Maria el prevere Bernat Rosselló. Vegeu, al document 5, la partida de baptisme de Joan Tur i Tur de l'any 1692 i la transcripció de la partida. Observau, una vegada més, el canvi de terminació del cognom en les dones: *Tura* per Tur i *Martina* per Martí.

Joan Tur contragué matrimoni el 15 de gener de 1713 amb Margarida Pineda de Miquel. Foren testimonis de l'enllaç els patrons Andreu Ramon i Jaume Costa. Firmà la inscripció matrimonial el prevere Miquel Costa.¹⁶

El matrimoni tengué, que coneguem cinc fills: Elisabet (*1713),

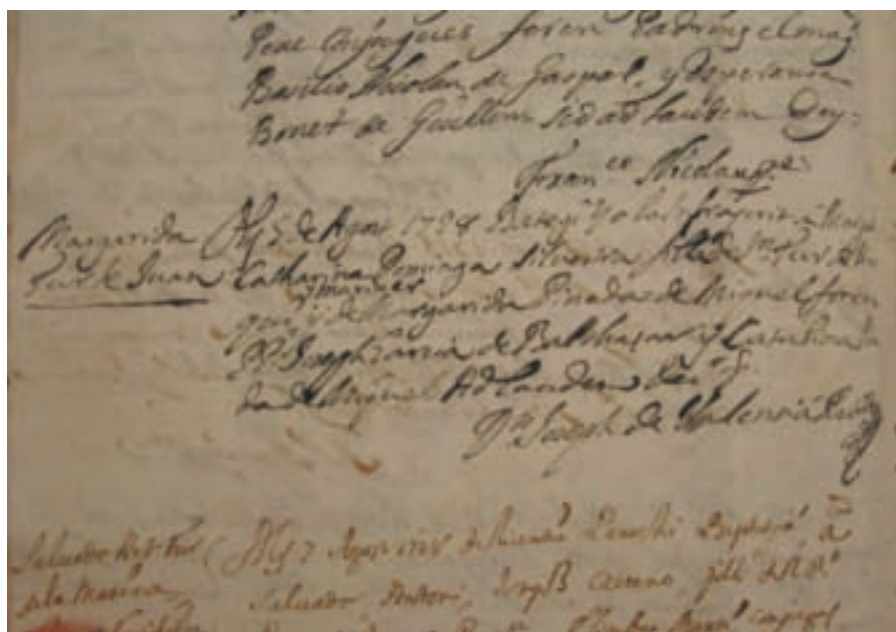
15. AHAE. Nota facilitada per Joan Planells i Ripoll.

16. *Llibre de Desposoris* de la parròquia de Santa Maria. AHPE 2.210.

A dalt, fragment del document de la Cúria de l'any 1741 en el qual surt el nom de Joan Tur unit al sobrenom «Cossari». A baix, document 5. Inscripció baptismal de Joan Tur de Lluquí (= Joan Tur i Tur), fill del patró Lluquí Tur de Lluquí i d'Elisabet Tur(a) de Pere, la tercera generació de l'estirp (1692). És la segona que figura a la imatge del full. Data 14 d'abril de 1692. *Llibre de Baptismes* de la parròquia de Santa Maria. AHPE (2.115). Transcripció: *Als 14 de Abril 1692 Batetgi yo Bernardo Rosselló Pre. V (vicari) Curat a Juan, Vicent, Sabastia fill del patro Lluqui Tur de Lluqui y de Isabet Tura de Pera conyuges. Foren padrins lo patro Pere Gavara de March y Cathalina Martina de Nicolau. Nostre Sr. Lo fassa bon xra (cristià)- Amen.*

Document 6. Inscripció baptismal de Margarida Tur i Pineda, filla de Joan Tur «Cossari» i Tur i de Margarida Pineda de Miquel. Al document es pot llegir, fora de línia, que Joan Tur de Lluquí té l'ofici de mariner. Any 1728. *Llibre de Baptismes* de la parròquia de Santa Maria. AHPE (2.118).

Lluquí (*1718), Miquel (*1720), Caterina (*1725) i Margarida (*1728). És a partir de la inscripció baptismal de Margarida, batejada el 5 d'agost de 1728, que sabem que Joan Tur i Tur era mariner: «... filla de Joan Tur de Lluquí, mariner, y de Margalida Pineda de Miquel...».¹⁷ Vegeu el document 6.

Joan Tur i Tur morí als 37 anys, el dia 9 de febrer de 1729. Pagà les despeses religioses funerals i d'enterrament la seua muller Margarida Pineda de Miquel.¹⁸

Joan Tur «Cossari» i Tur fou l'avi patern del Dr. Joan Tur i Ferrer.

5. Quarta generació: Miquel Tur i Pineda (1720-1785) (= Miquel Tur de Joan, Miquel Tur «Cossari»)

Del patró i mercader Miquel Tur «Cossari» i Pineda, el pare del Dr. Joan Tur i Ferrer, disposam de més informació. Va néixer al raval de la Marina d'Eivissa i fou batejat el dia 22 de setembre de 1720 a l'església parroquial de Santa Maria. Li posaren els noms de Miquel, Mateu, Je-

roni i Silvestre. Fill de Joan Tur «Cossari» i Tur i de Margarida Pineda de Miquel. Els seus padrins foren mossos Jeroni Llinàs de Joan i Esperança Tur de Lluquí.¹⁹ Firmà l'acta de baptisme el prevere Fulgenci Cambrils.²⁰ Vegeu la partida de baptisme i transcripció al document 7.

Miquel Tur es casà amb Esperança Ferrer «Miqueleta» i Torres, també de la Marina, el dia vuit de maig de 1750.²¹ El matrimoni va tenir, que coneguem, vuit fills: Margarida (*1752), Elisabet (*1754), Esperança (*1755), Joan (*1757), Miquel (*1761), Maria (*1763), Josepa (*1766) i Joan (*1767). Tots ells nasqueren a la Marina i foren batejats a l'església parroquial de Santa Maria.

Miquel Tur i Pineda va morir el dia 3 de setembre de 1785. Rebé els sagraments de la unció, confessió i comunió de mans del prevere Bernat Mariner, un capellà que residia al mateix barri de la Marina. L'acta de defunció explica que Miquel Tur

atorgà testament davant del notari Tomàs Joan. Firmà l'acta de defunció el prevere Joan Costa.

El testament de Miquel Tur té data de 26 d'agost de 1785. Una malaltia no especificada i de la qual Miquel Tur recelava morir el tenia enllitat. Per aquest motiu volgué manifestar davant notari i testimonis les últimes voluntats.

El testament ratifica que Miquel Tur i Pineda tenia l'ofici de patró i el sobrenom de «Cossari». Ens assabenta que vivia a casa pròpia (molt probablement com es veurà més endavant al carrer de Mar), al raval de la Marina, però no menciona el nom del carrer. Miquel Tur disposà que el seu cadàver fos enterrat a la sepultura de la capella de la Mare de Déu del Roser, de l'església de Sant Vicent Ferrer i de Sant Jaume, al convent de Sant Domingo de Dalt Vila, i deixà a disposició de la seua esposa la litúrgia d'enterrament i del bé d'ànimes.

Els seus béns els llegà de la manera següent:

A les filles, Esperança, Maria i Josepa Tur i Ferrer, tres-cents pesos de vuit senzills per a cadascuna.

Al fill menor, Joan Tur i Ferrer, la «hazienda de Fruytera» i les cases «botica y estudio dicha casa na Martina» situades al raval, a dalt del carrer de la Mare de Déu, amb el vincle legal que els esmentats béns passaran al germà gran i hereu en cas de morir sense infants.

Al fill gran, Miquel, el declara hereu universal, amb el vincle legal que els seus béns passaran al seu germà Joan si mor sense descendència.

Desconeixem els béns que li correspongueren a Miquel, però sens dubte que com a hereu rebé la part més important del patrimoni patern. Aquest patrimoni passà íntegrament a Joan Tur i Ferrer dos anys més tard, el 1787, a causa de la prematura mort de Miquel sense descendència.

A la seua esposa, Esperança Ferrer, la declara hereva usufructuària i curadora (recordem que Joan i Josepa Tur i Ferrer, l'any 1785, eren menors d'edat).

17. *Llibre de Baptismes* de la parròquia de Santa Maria. AHPE 2.118.

18. *Llibre d'Entrevéniments*. AHPE 2.186.

19. El tractament de *mosson* s'emprava per designar persones de categoria social alta.

20. *Llibre de Baptismes* de la parròquia de Santa Maria. AHPE 2.116.

21. *Llibre de Desposoris* de la parròquia de Santa Maria. AHPE 2.210.

Estigueren presents a l'acte de declaració, a més del notari Tomàs Joan, les següents persones: Andreu Gota-redona de Josep, cirurgià; el mestre Raimon Orvai de Raimon, boter; Josep Ferrer de Salvador, negociant; Antoni Ferrer de Salvador, patró; Salvador Tuells de Joan, patró; Pau Marí de Pau i Antoni Noguera d'Antoni, mariners. Tots ells naturals i veïns de la ciutat.²²

Miquel Tur «Cossari» no firmà el testament a causa de les limitacions que li causava la malaltia.

Pocs mesos abans de morir, Miquel Tur i Pineda surt registrat a la primera matrícula parroquial de Sant Salvador de la Marina confeccionada pel prevere Nicolau Planelles el 1785. Per l'esmentat registre, tancat amb data 19 d'abril, sabem que Miquel Tur i Pineda era el cap de la família número 496 del raval de la Marina, i que vivia en un habitatge del carrer de Mar, molt probablement la casa on va morir el mes de setembre. Aleshores tenia 64 anys. A la matrícula també figuren la seua dona, Esperança Ferrer «Miqueleta» i Torres, de 52 anys, i els seus fills Miquel, de 23 anys, Josepa, de 19 anys, i Joan, de 17 anys. El mateix registre ens assabenta que Joan (el futur doctor en lleis Joan Tur i Ferrer) era absent d'Eivissa, la qual cosa s'explica pel fet d'haver iniciat els estudis de dret. Vegeu la imatge d'un fragment del full de la matrícula parroquial de Sant Salvador de la Marina de 1785 on figura Joan Tur i Pineda i família.

De diferents fets mencionats en relació al patró Miquel Tur «Cossari» i Pineda —patrimoni llegat, disposicions relatives al seu enterament, estudis superiors facilitats al seu fill Joan, etc.— inferim que, si més no els últims anys de la seua vida, gaudí de prosperitat econòmica. Tots ells són signes clars de benestar material i, tal vegada, de diferenciació social. De fet, en la societat d'aquell temps, els patrons gaudien de prestigi social.

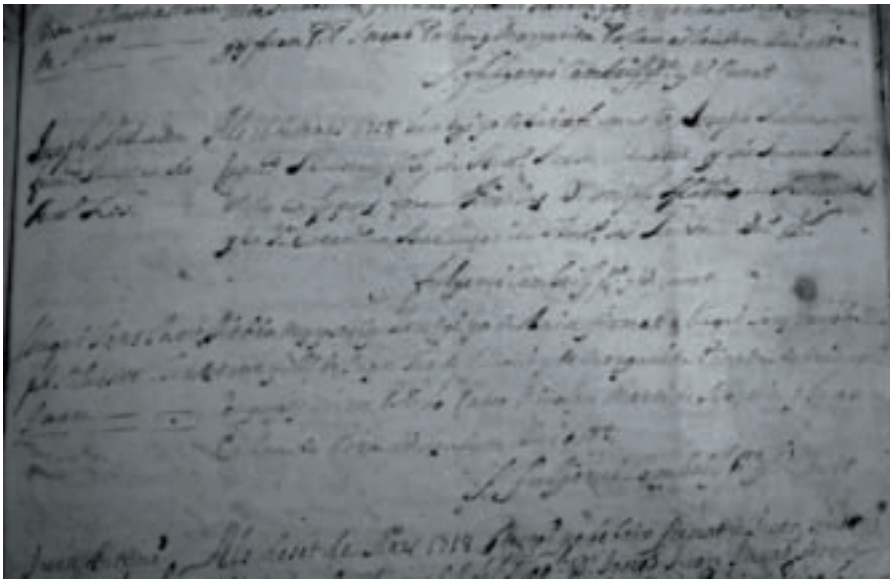
A dalt, document 7. Inscripció baptismal de Miquel Tur de Joan (= Miquel Tur i Pineda), fill de Joan Tur de Lluquí i de Margarida Pineda, la quarta generació de l'estirp (1720). Data 22 de setembre de 1720. La inscripció, que comença dient «Dit dia mes y any...», fa referència a la data de la inscripció anterior d'Isabet Arabí de Jordi, del 22 de setembre de 1720. *Llibre de Baptismes* de la parròquia de Santa Maria. AHPE (2.116). Transcripció: *Dit dia mes y any (22 de setembre de 1720) batetgí yo de baix firmat a Miquel Matheu Geroni Silvestre Fill de Juan Tur de Lluqui y de Margarita Pineda de Miquel conjuges. Foren PP (padrins) Mosson Geroni llinas de Juan y Esperança Tur de Lluqui ad Laudem Dei etc. S. Fulgenci cambrils Pre. y V. Ct.*

Casa de Miquel Tur i Pineda al carrer de Mar. Família número 495 del raval de la Marina. La creu indica aquelles persones que han complit amb del precepte de confessió i comunió anual. L'asterisc indica absència de la parròquia. Joan Tur i Ferrer, a la matrícula de 17 anys, es troba absent de l'illa d'Eivissa per haver iniciat els estudis de dret. Matrícula de la parròquia de Sant Salvador de la Marina d'Eivissa de 1785. AHPE.

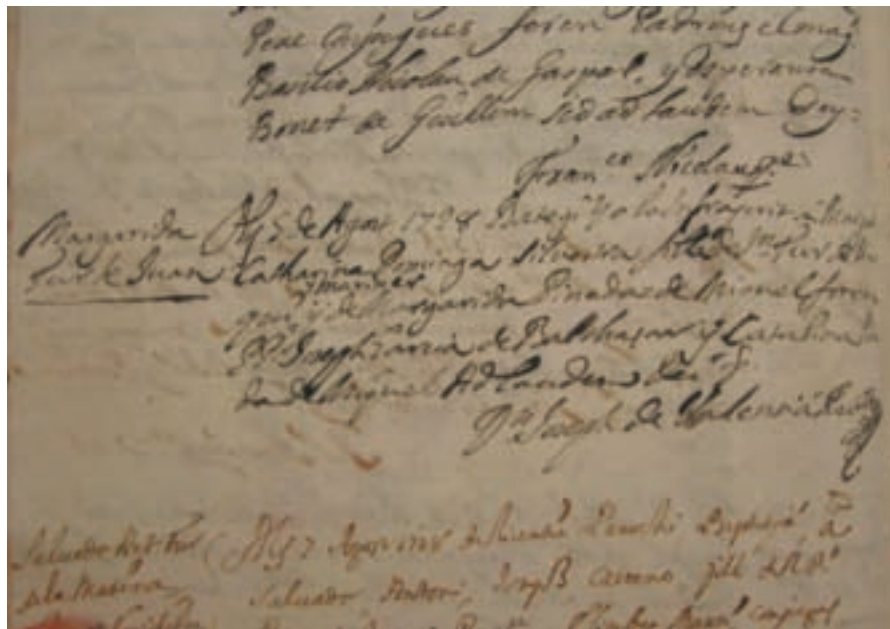

22. Arxiu Notarial. Protocol notarial del notari Tomàs Joan de l'any 1785. Notaria de Miquel Àngel Rufas Abenoza, Eivissa.

A dalt, document 8. Inscripció baptismal de Lluquí Tur de Joan (= Lluquí Tur i Pineda), el germà gran de Miquel Tur i Pineda, de la quarta generació de l'estirp. 1718. *Llibre de Baptismes* de Santa Maria Arxiu Històric de la Pabordia d'Eivissa (2.116). Lluquí, Sanç, Josep i Silvestre Tur de Joan, fill de Joan Tur de Lluquí i de Margalida Pineda de Miquel. Foren padrins el patró Nicolau Martí de Sebastià i Joana Palau de Pere. La data de bateig és del 16 de març de 1718, la mateixa data de la inscripció baptismal anterior. Signa el prevere S. Fulgenci Cambrils, vicari curat. Lluquí Tur i Pineda, amb el seu matrimoni amb Caterina Venrell i Sala, donà origen a dues línies de Turs «Cossari» que mantengueren la tradició marinera i la vinculació amb el barri de la Marina d'Eivissa fins al segle xx.

A baix, document 9. *Llibre d'Entreveniments* de 1758 on figura el nom de Lluç Tur (i Pineda) associat amb el sobrenom «Cossari». Lluç Tur, àlies, «Cossari», paga les despeses ocasionades —viàtic i missa— amb motiu de la mort de sa mare, Margalida Pineda. Lluç o Lluquí Tur i Pineda era el germà gran de Miquel Tur i Pineda.

Miquel Tur i Pineda tengué quatre germans, Elisabet (*1713), Lluquí o Lluç (1718-1761) —en la forma Lluquí figura inscrit a la partida de baptisme i com a Lluç en documents posteriors—, patró de professió, Caterina (*1725) i Margalida (*1728). Vegeu, al document 8, la partida de baptisme de Lluquí Tur i Pineda.

Pel que fa al sobrenom «Cossari», que ja hem vist documentat en l'escrit de la Cúria en la persona de Joan Tur i Tur, es troba igualment documentat en els seus fills Lluç i Miquel Tur i Pineda. Lluç, el primo-

gènit, surt esmentat en una anotació del *Llibre d'Entreveniments* amb motiu del pagament de les despeses que ocasionaren les cerimònies funerals de sa mare, Margalida Pineda, el 19 de febrer de 1758. Diu així: «V^o M^o [viàtic i missa] de Margalida Pineda de Miquel per son fill Lluç Tur alias Cosari...». ²³ I Miquel Tur i Pineda és mencionat en una nota del *Llibre d'Entreveniments* actuant com a testimoni en el casament de Josep Paviàs i de Margalida Ferragut, el 29 d'octubre de 1758, a l'església de Sant Elm. Diu la nota: «Assistiren per testimonis

lo patró Miquel Cosari y Francisco Balanzat...». Firma l'acta el prevere Joan Palau. ²⁴ Vegeu, al document 9, un fragment del full del *Llibre d'Entreveniments* on figura el nom de Lluç Tur (i Pineda), àlies «Cossari».

Un altre document que mostra a Miquel Tur i Pineda amb el sobrenom «Cossari» és l'expedient de dispensa matrimonial del seu fill Miquel Tur i Ferrer amb Vicenta Tur i Gota-redona, de l'any 1785. El títol de l'expedient diu: «Año 1785. Expediente sobre dispensa de 4 y 5 grado de consanguinidad de Miguel Tur de Miguel Cosari y Vicenta Tur

23. *Llibre d'Entreveniments*. AHPE 2.191. Mortuori Margalida Pineda, 19 de febrer de 1758.

24. *Llibre d'Entreveniments* 2.211. Matrimonis, 29 d'octubre de 1758.

de Bernardo Calafat, del Arraval de la Marina».²⁵

Els germans Lluç i Miquel Tur i Pineda són esmentats en una escriptura de l'any 1769 com a propietaris d'una casa situada al carrer de la Séquia del raval de la Marina. Actualment aquest carrer rep el nom d'Emili Pou.²⁶

De la descendència del patró Lluç Tur «Cossari» i Pineda, casat amb Caterina Venrell i Sala el 1747, surten dues noves línies genealògiques de Turs «Cossari» continuadores de la nissaga al barri de la Marina fins al segle XX. Les dues línies s'inicien en els germans Joan i Mateu Tur i Venrell, ambdós mariners. Joan Tur i Venrell (*1748) es casà amb Elisabet Pineda i Prats; i Mateu Tur i Venrell (*1754) amb Elisabet Mariner i Costa. Atès que Joan i Mateu Tur i Venrell foren els continuadors de la tradició marinera de la nissaga al barri de la Marina, sorprèn no trobar documents —ens referim principalment a les matrícules de la parròquia de Sant Salvador de final del XVIII— en els quals figuri el seu llinatge unit al sobrenom «Cossari». El padró parroquial de Sant Salvador de la Marina de 1785 ens diu que Joan Lluç Tur (= Joan Tur i Venrell), de 36 anys, el cap de la família 551 del raval de la Marina, vivia al carrer de la Drassana amb la seua dona, Elisabet Pineda, de 30 anys, i tres fills, Lluç, Caterina i Bartomeu, d'11, 9 i 6 anys respectivament. L'any següent, el 1786, la matrícula indica que Joan Lluç Tur de Lluç (= Joan Tur i Venrell), té el domicili al carrer del Barri del Portal, família 486. A més d'Elisabet Pineda figuren ara quatre fills; els esmentats anteriorment, més un altre de nom Joan. Deu anys més tard, a la matrícula de 1796 de la mateixa parròquia, figura Joan Lluç Tur de Lluç, de 48 anys, i Elisabet Pineda de 41 anys, amb cinc fills: Lluç (21 anys), Caterina (18 anys), Bartomeu (14 anys), Joan (19 anys) i Vicent (7 anys). Viuen a l'illa urbana 16, família 390, del raval de la Marina.

Miquel Tur i Pineda «... lo patró Miquel Cosari...» testimoni de la boda entre Josep Pavia i Margarida Ferragut, el 29 d'octubre de 1758. *Llibre d'Entrevéniments. Matrimonis.* Arxiu de la Pabordia d'Eivissa (2.211).

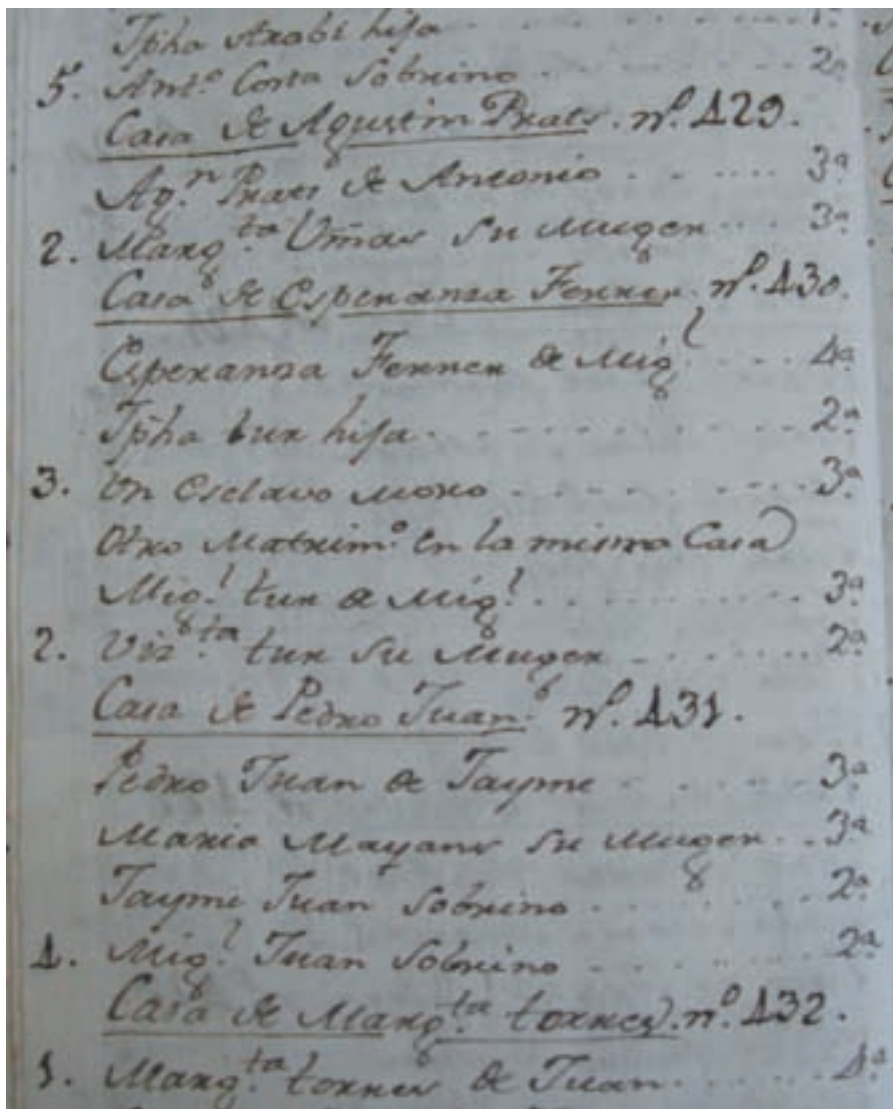
El seu germà, Mateu Tur (= Mateu Tur i Venrell), l'any 1785, vivia a la plaça de Villalba, casa número 74 de la Marina. La matrícula de Sant Salvador de l'any esmentat ens diu que Mateu, de 35 anys, és absent d'Eivissa, probablement embarcat. A la casa vivien: Elisabet Mariner, la seua dona, de 30 anys, el seu fill Lluç, de 10 anys, i un tal Pau Ferragut, de 35 anys a la matrícula, 39 anys en realitat. L'any 1786, segons la matrícula parroquial, han canviat de domicili. Llavors vivien al carrer Fosc, casa número 251 de la Marina. Mateu Tur i Venrell continuava absent, ja que no figura al llistat dels membres que habiten a la casa. Com a titular de l'habitatge figura la seua muller Elisabet Mariner; també hi viuen el seu fill Lluç i, en condició d'allotjat, Pau Ferragut. La presència de Pau Ferragut a la casa de Mateu Tur s'explica pel fet que l'esmentat Pau era el padrastre de Mateu Tur. La mare de Mateu Tur, Caterina Venrell (1724-1784), s'havia casat l'any 1767 en segones nupcies amb Pau Ferragut (1746-1798). Ella tenia 43 anys i Pau Ferragut

21. Tres anys més tard (1789), el cens parroquial indica que Mateu Tur de Lluç (= Mateu Tur i Venrell) ja és a Eivissa, domiciliat a la plaça del Moll. Figura com a cap de la família; amb ell es troben Elisabet Mariner i el seu fill Lluç. El darrer descendent en línia masculina d'aquesta línia de la nissaga Tur «Cossari» que mantengué la tradició marinera i la vinculació al barri de la Marina d'Eivissa fou el patró Mateu Tur i Riera (1882- 1948), de la novena generació.

Paral·lelament a les dues línies genealògiques esmentades tenim Joan Tur i Ferrer, cosí germà dels anteriors, com a únic descendent en línia masculina del patró Miquel Tur «Cossari» i Pineda i d'Esperança Ferrer i Torres. És la tercera línia de la nissaga dels Turs «Cossari» dins la cinquena generació. En el cas Joan Tur i Ferrer es troben escrits que, reiteradament, expliciten que es tracta d'un Tur «Cossari». Amb Joan Tur i Ferrer es produeix el canvi de posició social d'aquesta línia Tur «Cossari», com a conseqüència del privilegi de «noblesa personal» que li comportà l'ob-

25. Arxiu de la Pabordia d'Eivissa. Dispenses matrimonials 1785.

26. Lluís LLOBET TUR, *Unas páginas del pasado de Dalt Vila*, p. 78, edit. Luis Llobet, Valencia, oct. 2007.

Casa d'Esperança Ferrer i Torres, vídua de Miquel Tur i Pineda, al carrer de Mar del raval de la Marina d'Eivissa. Casa número 430 del padró parroquial de Sant Salvador de la Marina de 1786. Observau la presència d'un esclau moro a la casa.

Podem interpretar la litúrgia de l'enterrament d'Esperança Ferrer i Torres, així com la del seu fill Miquel i la de la seua nora Vicenta, com a signes externs de la puixança social i econòmica de la família Tur-Ferrer.

tenció del grau acadèmic de doctor en lleis. L'any 1800, el Dr. Joan Tur i Ferrer traslladà el seu domicili a Dalt Vila, un marc social ben diferenciat del de la Marina a començament del segle XIX.

6. La dona de Miquel Tur i Pineda: Esperança Ferrer «Miqueleta» i Torres

Esperança Ferrer i Torres (1733-1790), era filla de Miquel Ferrer de Joan, de la línia genealògica dels Ferrer «Miqueleta», calafat de professió. Els germans d'Esperança, Miquel i Josep, foren reconeguts patrons. Josep Ferrer i Torres és esmentat per Isidor Macabich com el patró que comandà el vaixell corsari *Jesús, María y José*.²⁷

Un any després de la mort de Miquel Tur i Pineda, Esperança Ferrer continuà vivint a la casa del carrer de Mar. Amb ella vivien el matrimoni format pel seu fill Miquel, de 25 anys, i Vicenta Tur «Calafat» i Gota-redona, de 16 anys; sa filla Josepa, de 20 anys, i un esclau moro del qual no s'indica el nom. El cens parroquial de Sant Salvador de 1786 assenyala Esperança Ferrer com la cap de la família número 430 del raval de la Marina. Vegeu la il·lustració de l'esmentat cens.

En relació al jove matrimoni format per Miquel Tur i Ferrer i Vicenta Tur i Gota-redona, sabem que es casaren el 21 de desembre de 1785, tres mesos després de la mort de Miquel Tur i Pineda.²⁸ Miquel tenia aleshores 24 anys i Vicenta 15 anys.²⁹ La parella, com hem vist, s'instal·là a la casa del carrer de Mar, el domicili d'Esperança Ferrer. El matrimoni —que hagué de demanar dispensa prèvia per casar-se per d'haver-hi entre ells consanguinitat en quart grau de parentiu— tengué un trist destí. Vicenta moria als 16 anys, abans de complir el primer aniversari del seu matrimoni, el 10 d'octubre de 1786; i Miquel, tot seguit, morí tres mesos després, el 28

27. Isidor MACABICH, *Historia de Ibiza III. Corso*, p. 48 i 50.

28. *Llibre de Desposoris* de la parròquia de Santa Maria. AHPE (2.212).

29. Vicenta Tur i Gota-redona era filla de Bernat Tur i Calbet, hisendat, de l'estirp dels Turs «Calafat», i de Maria Antònia Gota-redona i Rosselló.

In memoriam

Vicent Ribas «Trull»

El passat 23 de juny ens deixà el fotògraf Vicent Ribas Prats «Trull», a l'edat de 84 anys. Treballador incansable, soci veterà de l'Institut d'Estudis Eivissencs, copsà amb la seua càmera la vida social i els actes d'aquesta entitat. Moltes de les seues fotografies deixen fidel testimoni, en les pàgines de la revista *Eivissa* mateix, de diverses edicions del Curs Eivissenc de Cultura, de conferències, de la festa de la Nit de Sant Joan...

Amb en Vicent Ribas «Trull» no mor només una persona extraordinària, de gran qualitat humana. Se'n va, també, un gran amic. Que descansi en pau. ■

PEP TONI RAMON FERRER

de gener de 1787. Desconeixem les causes de les respectives morts. Tots dos foren enterrats al convent dels pares dominics de Sant Domingo amb ofici funeral doble major.³⁰

L'última matrícula de Sant Salvador on surt esmentada Esperança Ferrer és de 1789. Continuava a la mateixa casa del carrer de Mar i amb ella vivien dos fills: Josepa i Joan Tur i Ferrer. Aquest últim, de 22 anys, figura a la matrícula parroquial amb el títol de doctor.

Esperança Ferrer i Torres morí el 20 d'abril de 1790, als 57 anys. La partida de defunció diu que féu testament davant el notari Tomàs Joan, i que manà la celebració de 100 misses per la seua ànima, 50 de les quals havien de celebrar-se al convent de Sant Domingo i les 50 restants a l'església catedral. Fou enterrada a Sant Domingo amb ofici doble major.³¹

La litúrgia de l'enterrament d'Esperança Ferrer i Torres, així com la del seu fill Miquel i de la seua nora Vicenta, les interpretam com a signes externs de la puixança

social i econòmica de la família Tur-Ferrer. En la mateixa línia es troba la presència d'un esclau moro a la casa d'Esperança Ferrer l'any 1786, és a dir, un any després d'enviduar.³²

7. Els fills de Miquel Tur i Pineda i d'Esperança Ferrer i Torres

És a partir de l'esquema genealògic dels Turs «Cossari» de l'article de Joan Planells que coneixem les dates de naixement, de casament i defunció de quasi tots els fills de Miquel Tur i Pineda i d'Esperança Ferrer. El mateix esquema ens facilita els noms de les persones amb qui es casaren. A partir de les matrícules parroquials de Sant Salvador de la Marina coneixem els carrers en què vivien.

Esperança (*1755), es casà l'any 1775 amb el patró corsari Joan Ros i Pujol. El matrimoni, l'any 1785, vivia al carrer de la Duana, i, els anys 1786, 1787 i 1790, al carrer de la Creu. Ambdós carrers pertanyien al raval de la Marina. En les dades esmentades tenien una filla: Antònia Ros i Tur (matrícules de

Sant Salvador de 1785, 1786, 1787 i 1790).

Joan (*1757). Morí el mateix any del seu naixement.

Miquel (1761- 1787), casat l'any 1785 amb Vicenta Tur i Gota-redona. Sense descendència. Vivia al carrer de Mar.

Maria (*1763), casada l'any 1781 amb Francesc Sorà i Prats. L'any 1790 vivien en una casa del carrer de la Creu de la Marina. En la data indicada tenien dos fills: Francesc i Miquel.

Josepa (*1766), casada l'any 1790 amb Josep Riquer i Marí. L'any 1794 el matrimoni tenia una filla d'un any, de nom Esperança. Vivien a l'illa urbana número 8, del raval de la Marina.

Joan (1767-1885) es casà amb Maria Josepa Gota-redona i Planells. A l'apartat següent aportam informació específica referida a ell com a continuador de la nissaga.

De Margarida (*1752) i d'Elisabet (*1754), no en tenim dades.

(continuarà al número següent)

C. GUERAU D'ARELLANO I TUR ■

30. *Llibre de defuncions* de la parròquia de Sant Pere. AHPE (2.196).

31. *Llibre de defuncions* de la parròquia de Sant Pere. AHPE (2.196).

32. Joan PLANELLS RIPOLL, «Els darrers esclaus d'Eivissa». Revista *Eivissa*, núm. 19-20, Institut d'Estudis Eivissencs, Eivissa, 1991.